

Ungdomsgjenger

**«Vi må ikke gå og vente på at de skal begå
kriminalitet»**

En empirisk oppgave

Hvordan kan politiet forebygge uønsket atferd fra ungdomsgjenger?

BACHELOROPPGAVE (BOPPG30)

Politihøgskolen

2018

Kand.nr:105

Antall ord:6566

Innhold

Sammendrag	3
Innledning	3
Avgrensning	4
Metode.....	4
Valg av metode.....	4
Intervju	5
Forforståelse	6
Relabilitet og validitet	7
Fremstilling av resultat og drøfting	8
Kunnskapsbasert politiarbeid	8
Kartlegging	9
Innhenting og distribuering av informasjon	9
Utfordringer.....	11
Tiltak	12
Bortvisningsvedtak.....	12
Visitasjonsvedtak.....	13
Bekymringssamtalen.	14
Drømmedag på politistasjonen	15
Gjenopprettende prosess.....	16
Samarbeid.....	17
Avslutning / konklusjon	19
Litteraturliste	20
Selvvalgt pensum:	22
Intervjuguide	23

Sammendrag

I denne oppgaven har jeg tatt for meg ungdomsgjenger som driver med ulike former for kriminalitet. Det har vært en økning i antall kriminelle handlinger begått av ungdomsgjenger flere steder i landet, og i min praksis var det en merkbar økning de siste par årene. I mitt praksisår jobbet jeg en del opp mot kriminelle ungdomsgjenger hvor medlemmene hadde minoritetsbakgrunn. Grunnlaget for mine drøftinger og vurderinger vil være fra mine erfaringer fra B2 og intervju med to polititjenestemenn som følger denne problematikken tett.

Problemstillingen min er: *Hvordan kan politiet forebygge uønsket atferd fra ungdomsgjenger?* Jeg tar for meg ulike tiltak som ble prøvd ut der jeg hadde praksis og knytter dette opp mot teori på feltet. Det å finne forebyggende tiltak som virker, er sammensatt og tidkrevende. Det krever systematisk jobbing og godt samarbeid med ulike etater. Jeg har avgrenset oppgaven min til å gjelde politiets egne tiltak. For å forske videre, vil det være nødvendig å gå breiere ut og se på hvordan de ulike etatene og de som har befatning med ungdommene, kan samarbeide om felles tiltak.

Innledning

I løpet av en helg stod denne ungdomsgjengen for 80% av alle straffesakene som ble startet den helgen i hele politidistriktet. Da så man hvor alvorlig dette var. Og selv om ikke hver kriminalitetstype var like alvorlig, så hadde det noe med samfunnsperspektivet på at denne gjengen hadde stor kapasitet til å begå ganske mye kriminalitet (Per).

Politiet i byen der jeg hadde mitt praksisår fulgte tett ungdommer som vanket i sentrum. Over lengre tid hadde det vært knyttet bekymring til hendelser som disse ungdommene var involvert i, som vinning, vold og ran. Ungdommer med ulik etnisk bakgrunn samlet seg for å slåss og sentrum ble et utrygt sted for andre. Dårlig moral og holdninger blant disse ungdommene var også et problem. Politiet uttrykte frustrasjon over at det var lite de kunne gjøre annet enn å stoppe akutte situasjoner som oppsto. Det ble bestemt at innsats mot denne gruppen skulle prioriteres, både for å forebygge en kriminell løpebane hos den enkelte ungdom og forhindre at andre ungdommer ble rekruttert inn i miljøet.

Jeg skjønte fort at ungdomskriminalitet var et stort problem. I Agderposten (25.01.2018) kunne man lese at på tre år hadde antallet voldssaker blant ungdom under 18 år over doblet seg fra 122 saker i 2014 til 274 i 2017. Derfor valgte jeg å skrive om dette forebyggende prosjektet som jeg ble kjent med i løpet av mitt praksisår.

Min problemstilling er: «Hvordan kan politiet forebygge uønsket atferd fra ungdomsgjenger?» For å utforske denne har jeg valgt å fokusere på tre forskningsspørsmål:

Hvilke tiltak kan politiet ta i bruk for å løse disse utfordringene?

På hvilken måte er det formålstjenlig for politiet å komme i kontakt med ungdommene for å skape tillit og en god relasjon?

Hva kreves av internt samarbeid i politiet for å jobbe forebyggende med disse sakene?

Avgrensning

Forebygging av kriminalitet er et vidt begrep og rommer alle slags tiltak (Gjertsen 1994, s. 295). Forebygging er også noe som ofte gjøres i samarbeid med andre etater og organisasjoner. I min oppgave kommer jeg til å ta for meg politiet sine tiltak ovenfor ungdomsgjenger. Jeg kommer til å ta utgangspunkt i de tiltakene som kom fram av intervjuene. Jeg vil se disse i lys av teori, som er relevant for tiltakene jeg drøfter.

I oppgaven vil jeg komme inn på hvordan forforståelsen spiller inn og knytte relabilitet- og validitetsbegrepene opp mot bruk av data. Deretter drøfter jeg politiets strategier for kunnskapsbasert politiarbeid, som har vist seg å være en sentral metode i dette prosjektet. I tiltaksdelen drøfter jeg ett og ett tiltak ved å knytte det opp mot teori og vise til hvordan politiet planla tiltaket før det ble prøvd ut eller forkastet. Jeg kommer også inn på ungdomsstraff og ungdomsoppfølging før jeg avslutter med samarbeid internt i politiet.

I problemstillingen min bruker jeg begrepet uønsket adferd. Jeg har valgt å definere uønsket adferd slik de to jeg har intervjuet gjør. De har brukt det som en samlebetegnelse for ordensforstyrrelser, kriminelle handlinger, det å markere seg i sentrum og spre frykt der andre ferdes.

Metode

Valg av metode

For å belyse min problemstilling valgte jeg å skrive en empirisk oppgave. *Empiri er utsagn om virkeligheten som har sitt grunnlag i erfaring, ikke i synsing* (Johannessen, Tufte og Christoffersen 2015, s. 36). I tillegg til data fra mine undersøkelser, vil jeg se på relevante teorier og forskning.

Innenfor den empiriske metoden har jeg valgt å benytte meg av kvalitative intervju. I oppgaven min ønsker jeg å få et dypere innblikk i hvordan politiet jobber forebyggende. For å finne ut av dette og for å svare på problemstillingen min, vil det å intervju politifolk være den mest hensiktsmessige forskningsmetoden.

Jeg ville finne ut hva som skjer når politiet jobber forebyggende med ungdomsgjenger som har en uønsket adferd. Jeg har valgt å presentere funnene mine underveis i drøftelsen, i delen jeg har kalt for fremstilling av resultat og drøfting. Der vil jeg vurdere de ulike tiltakene og prøve å forstå med en analytisk distanse hva som fungerte og hva som ikke fungerte.

Intervju

For å belyse problemstillingen min har jeg valgt å intervju to politifolk. Jeg ønsket å vite mer om et spesifikt problem, og det ble derfor naturlig å intervju noen som hadde sentrale roller innenfor arbeidet med ungdommene som drev med uønsket adferd. Dette er hva Dalland (2010) kaller strategisk valg av intervjupersoner.

Før jeg startet rekrutteringen av intervjupersoner satt jeg meg inn i teori om dette. Dalland (2010 s. 148) skriver at du kan finne intervjupersoner gjennom bekjentskap. Jeg satt jeg opp en liste med aktuelle intervjupersoner og kontaktet disse over telefon. Da informerte jeg om min problemstilling og hva jeg ønsket å snakke om i intervjuene.

Antall intervjupersoner har vært et aktuelt spørsmål i oppgaven min som jeg har måttet vurdere flere ganger. Antall intervjupersoner avhenger av problemstillingens karakter, tiden man har til rådighet og oppgavens omfang.

Det er politibetjentenes perspektiv jeg fokuserer på i oppgaven. Jeg er klar over at det kan virke snevert å kun ha dette ene blikket på situasjonen. Jeg ser for meg at å intervju fagfolk fra andre etater som jobber med denne ungdomsgjengen, kunne være med på å styrke oppgaven. Det ville være nyttig å intervju andre som for eksempel forebyggende helsearbeidere eller miljøarbeidere ved en barnevernsinstitusjon for å se hvordan de jobber opp mot ungdommene. Å intervju noen av ungdommene fra ungdomsgjengen ville også vært med på å bringe inn et annet perspektiv. Da kunne jeg fått informasjon og ideer om tiltak politiet ikke hadde tenkt på.

Hvor mye relevant data jeg sitter igjen med etter hvert intervju, vil også være med i vurderingen av antall intervjupersoner. Jeg måtte ta ett og ett intervju om gangen og vurdere om jeg hadde nok informasjon. En fordel med å intervju fagpersoner er at svarene ofte er

gjennomtenkt, intervjupersonen bruker gjerne samme språk som intervjueren og mulighetene for misforståelser blir mindre (Dalland 2010, s.147). Dette fører til at materiale trenger mindre bearbeiding og at en ofte vil få mye anvendelig informasjon. Intervjupersonene var grundige og de snakket utfyllende om hvert tema. Da jeg var ferdig med det andre intervjuet så jeg at det materialet jeg hadde, var tilstrekkelig for oppgaven.

Jeg sjekket Norsk Senter for Forskningsdata sin hjemmeside og testet om jeg var pliktig til å melde inn prosjektet mitt. I min oppgave har jeg valgt å anonymisere intervjupersonene mine. Derfor var jeg ikke var meldepliktig. Jeg valgt å gi de anonyme intervjupersonene fiktive navn. Jeg har kalt dem for Per og Pål.

Forforståelse

Forforståelse er den oppfatningen du bringer med deg til det materialet du skal tolke (Olsvik 2013, s. 111). Forforståelse er noe vi alle har med oss til enhver tid. Det er kunnskap og oppfatninger av virkeligheten, som vi ubevisst bruker for å tolke ulike situasjoner og opplevelser. Forskere skiller seg ikke ut fra andre. Det vil si at mitt forskningsprosjekt vil bli påvirket av min forforståelse.

Temaet jeg har forsket på, valgte jeg ut fra av egne erfaringer og egen interesse. Jeg har selv jobbet med ungdomsgjenger da jeg hadde praksis (B2). Det vil gi meg en forforståelse som baserer seg på de opplevelsene jeg gjorde i B2. Dette er noe jeg var klar over før jeg begynte med oppgaven og noe jeg har tatt i betraktning under arbeidet og spesielt under intervjuene.

Min forforståelse vil påvirke hvilke spørsmål jeg velger å stille og hvilke data jeg ønsker å vektlegge. For å hindre dette må man tenke igjennom hvilke følelser og opplevelser en bringer med seg inn i intervjuet. Før intervjuet forberedte jeg meg ved å lese om vitenskapsteori og forskningsmetode. Ved å gjøre dette ble jeg mer bevisst på hvordan min forståelse kan påvirke arbeidsmetoden og hvordan jeg bør gå frem for å samle inn pålitelig informasjon.

Før mitt første intervju satt jeg meg ned og svarte på en rekke spørsmål for å avklare min forforståelse. Spørsmålene var:

- Hva er grunnen til at jeg lurer på hvordan politifolk kan forebygge dette problemet?
- Hvilke kjennskap har jeg selv til temaet jeg skal forske på?
- Hva har jeg lest om temaet?
- Hvilke holdninger har jeg til ungdomsgjenger som begår kriminalitet?

- Hvordan vil jeg reagere dersom min virkelighetsoppfatning blir satt på prøve i et av intervjuene?

Etter å ha reflektert rundt disse spørsmålene, kom jeg frem til at jeg skal prøve å legge all tidligere kjennskap til dette temaet litt til side under intervjuene og heller prøve å være åpen og nysgjerrig.

En annen utfordring ved å intervju ansatte i politiet, som jeg kjenner fra før, er at det er vanskelig å få øye på praksiser som er problematiske og kritikkverdige. Det er avgjørende for oppgaven at jeg klarer å se på politiets praksis med en analytisk distanse. For å sikre det, har jeg blant annet satt meg inn i teori som ser på politiets arbeid med et kritisk blikk.

Relabilitet og validitet

Relabilitet kommer fra det engelske ordet reliability og betyr pålitelighet. Hvor pålitelig dataen som samles inn er, er et grunnleggende spørsmål i all forskning. Relabilitet handler om hvordan og hvor nøyaktig man samler inn data, hvordan man bearbeider den og hvilke data man velger å bruke. Å utvide antall intervjupersoner kunne vært med på å styrke relabiliteten i oppgaven.

Jeg har brukt en åpen intervjuguide, hvor intervjupersonene har fått forklare seg mer eller mindre fritt. Det gjør at intervjupersonen kan forme svarene uten at det ligger føringer i spørsmålet. Et mer åpent spørsmål kan også gi deg svar på noe du ikke hadde tenkt på i utgangspunktet, og det kan dermed bringe inn nye aspekter som du kan følge opp.

Samtidig kan dette åpne opp for feiltolkninger og misforståelser, kanskje særlig med begrepsbruk og begrepsforståelse. Jeg er klar over denne muligheten for feiltolkning og har derfor prøvd å være varsom i mine konklusjoner når jeg har analysert og drøftet materialet.

Validitet stammer fra det engelske ordet validity, som betyr relevans eller gyldighet. Validitet handler om hvor vidt det er samsvar mellom fenomenet du undersøker og informasjonen du sitter igjen med etter intervjuene. I min forskning er det mennesker som er min informasjonskilde.

Dalland (2010) skriver at: Når mennesker utgjør informasjonskilden, innebærer det en vurdering av hvem som kan tenkes å gi mest uttømmende svar på de spørsmålene som problemstillingen reiser.

Intervjupersonene jeg har intervjuet, er nøye valgt ut. Begge har mye, fersk erfaring med å jobbe opp mot uønsket adferd fra ungdomsgjenger. De har også god kjennskap til politiets forebyggende- og kunnskapsbaserte arbeid.

«Pål» har lang erfaring fra forebyggende avdeling og har hele tiden vært i nær kontakt med ungdommene for å skaffe en god relasjon og sette seg inn i hva som driver dem til disse handlingene.

«Per» er yngre og har sitt daglige arbeid i ordensavdelingen. Han har vært en ildsjel i prosjektet politiet har satt i gang. Han er relativt nyutdannet og har en fordel med at han kan knytte teori og erfaring fra studiet opp mot det forebyggende arbeidet politiet planlegger og gjennomfører.

Fremstilling av resultat og drøfting

I denne delen av oppgaven kommer jeg til å ta utgangspunkt i intervjuene jeg har gjort. Jeg vil se på hvordan de to fra politiet forsøkte å forebygge ungdomsproblemet i deres distrikt.

Deretter vil jeg drøfte dette opp mot sentrale teorier.

Kunnskapsbasert politiarbeid

Kunnskapsbasert politiarbeid blir i norsk politi beskrevet som systematisk og metodisk innhenting av relevant informasjon og kunnskap som analyseres med formålet å kunne treffe strategiske og operative beslutninger om forebyggende og bekjempende tiltak.

(NOU 2009:12 s.185)

Hovedpoenget med kunnskapsbasert politiarbeid er at politiet skal gå bort ifra det tradisjonelle «case by case» politiarbeidet og gå over til å jobbe mer målrettet og forebyggende. Det finnes flere ulike strategier for politiet når de skal jobbe kunnskapsbasert. En av strategiene er problemorientert politiarbeid (POP). Denne teorien kommer fra Herman Goldstein sin bok «Improving Policing: A Problem-Oriented Approach» (1979).

POP er en sentral strategi i norsk politi. Politidirektoratet skrev at i løpet av 2005 skulle alle politidistrikt ha kunnskap om, og arbeide etter strategien POP (Politidirektoratet v/Pål Christian Balchen 2004, s. 6). Problemanalysen er den grunnleggende byggesteinen i POP. Problemanalysen også kalt SARA-modellen, består av fire faser.

1. Identifisering av problemet (Scanning)
2. Kartlegging og analyse (Analysis)

3. Utarbeidelse og gjennomføring av tiltak (Response)
4. Evaluering (Assessment)

(Sætre 2007, s. 145).

Politifolkene jeg har intervjuet, har ikke brukt problemanalysen aktivt i sitt arbeid med ungdomsgjengen. Det er likevel likheter mellom hvordan de har jobbet og hvordan problemanalysen er satt opp. I intervjuene kommer det frem at det er kartlegging og tiltak de har lagt mest vekt på. Jeg vil først se på kartleggingen av problemet for deretter å drøfte de ulike tiltakene intervjupersonene snakker om.

Kartlegging

Problemet har vært, da denne gjengen ble oppdaget, så var en del av problemet å få vite omfanget av problemet, og med problemet, så både hvilke personer er det dette gjelder, og i hva slags område er det de opererer i, og hva slags modus er det de opererer i når de først holder på. Hva slags type kriminalitet er det de begår, hvis de begår kriminalitet i det hele tatt, eller er det kun snakk om det en kan kalle uønsket adferd, type ordensforstyrrelser eller det å markere seg i sentrumsområdet. Det var det ene problemet.

Problem nummer to var også det å få vite i forhold til alder, hvor de var fra. Var disse ungdommene fra byen, eller kom de utenbys fra, eller var det en blanding? Og hvor gamle var de, hvor bodde de, hvem var det som hadde ansvar for dem? (Per).

De utfordringene «Per» forteller om her, er starten på problemanalysen. Sætre (2007, s. 146) skriver at i fase 1 av problemanalysen, kartlegging, skal politiet finne ut hvorfor dette er et problem. De skal finne ut hva slags problem det er, hvor stort det er og om det trengs umiddelbare tiltak. Videre i fase 2, analyse, skal politiet blant annet finne ut når, hvor, hvem, hvilke steder, tidspunkter, gjerningspersoner og ofre det gjelder. Intervjupersonene forteller at denne typen adferd fra ungdomsgjenger hadde de lite erfaring med. Det var derfor viktig med en grundig kartlegging av problemet før de kunne planlegge tiltak.

Innhenting og distribuering av informasjon

Politiet har mange måter å samle inn informasjon på. I Etterretningsdoktrine for politiet (2014, s.33) kommer det frem at politiet har to typer innhenting av informasjon. Den ene typen er menneskebasert innhenting. Den tar utgangspunkt i data og informasjon som er skaffet til veie ved menneskelig interaksjon, for eksempel ved spaning eller avhør. Den andre

typen er teknisk innhenting. Det er en samlebetegnelse for informasjon skaffet til veie gjennom bruk av tekniske hjelpemidler, for eksempel søk i åpne kilder, ulike register eller andre databaser.

På politistasjonen måtte politiet først finne ut hvem ungdommen var. For å gjøre det, stoppet de og pratet med ungdommen i sentrum. Ungdom under 18 år bærer sjeldent legitimasjon. Politiet slet må å få rette personopplysninger på ungdommene og av og til nektet de eller oppga falske opplysninger. Omsider fikk politiet personalia på de aktuelle ungdommene og benyttet seg av både politiets register samt åpne kilder for å innhente resten av informasjonen de trengte.

I starten av prosjektet hadde politiet utfordringer med informasjonsflyten internt på stasjonen. Det var noen ildsjeler som visste mye og andre som ikke visste noe. «Per» forteller at:

Det var ikke alle i politiet her i byen som var klar over problemet eller forstod omfanget av problemet. Det var mye som jeg kaller det, taus informasjon, som bare havner på blokka til den enkelte, men som ikke blir satt i noe system.

Det at den enkelte politibetjenten sitter på mye informasjon som ikke er tilgjengelig for resten av politiet, er en kjent utfordring. For å forhindre at slik informasjon blir liggende hos den enkelte, kan den deles i politiets kriminalitetsetterretningsregister. Det finnes også andre kreative måter å dele informasjon på. Den ene intervjupersonen fortalte hvordan de gjorde det.

Vi definerte våre topp seks. Disse seks må vi ha mest mulig kontroll på til enhver tid. I en innledningsfase lagde vi et kart, hvor vi fikk ut bilder av de topp seks, med all info, navn, kallenavn, tilknytninger, adresse. Dissa var mellom 16 og 19 år. Ikke alle er under 18. Vi ser en tydelig definert leder med resten av gjengen (Pål).

Dette kartet ble hengt opp i parolerommet på politistasjonen. Parolerommet er der alle politifolkene møtes for et kort infomøte før arbeidsdagen starter. I Etterretningsdoktrine for politiet (2014, s. 41) står det at informasjon bør presenteres i den form som er mest hensiktsmessig for mottaker og at den skal formidles så kort og konsist som mulig. Politifolk har ofte mye å gjøre, og det er ikke alle som har tid til å lese gjennom lange etterretningsrapporter. Å lage et kart med bilder og informasjon om de mest aktuelle ungdommene, kan være en god måte å løse det på. Da fikk politifolkene informasjonen raskt, og de ble minnet på hvordan ungdommene så ut hver dag.

Utfordringer

Etter en stund måtte vi ta dette ett steg videre. Da ble det gjort en avtale med krimsjef og ordenssjef at hvert vaktlag skulle ha hvert sitt objekt. Da ble det laget et prosjekt i politiets kriminalitetsetterretningsregister, hvor hvert vaktlag fører hvert eneste fremstøt, tiltak, samtale, møtepunkt, patruljering de foretar seg der noen av disse kommer inn i bildet. De må rett og slett loggføre all kontakt med noen av disse. Hvert vaktlag har hver sin (Pål).

Politifolkene jeg intervjuet, forteller at dette fungerte veldig bra. Jeg ser fremdeles noen utfordringer ved å gjøre det på denne måten. Var det tilfeldig at det var akkurat disse seks som ble valgt ut? Kan det være at noen av de «topp 6» bare befant seg på feil sted til feil tid? Ved å henge opp seks bilder på veggen, gjør du det veldig klart for resten av stasjonen at det er disse som er problemet.

Når disse guttene gjorde noe galt så skulle de tas, og når de ikke gjorde noe galt så skulle man bruke den tiden til å knytte relasjoner (Pål). Senere i intervjuet fremkommer det at ungdomsproblemet var førsteprioritet på stasjonen. Ungdommene skulle altså stoppes så ofte som mulig. Ved å gjøre dette risikerer politiet å stemple ungdommen som kriminelle og føre dem inn i en avvikskarriere (Hauge 2001, s. 18). Stempling innebærer at man defineres som avviker av andre. Dette kan føre til at ungdommene blir presset inn i en kriminell rolle og danner seg et bilde av seg selv som kriminell. Denne prosessen kaller vi stigmatisering. (Finstad & Høigård 2006, s. 300).

På politistasjonen der intervjupersonene jobber, er det døgnbemanning, og det er flere patruljer som jobber på skift. Dersom hver patrulje, morgen, kveld og natt skal kontrollere ungdommene blir det mye kontroll. Det fremkommer også av intervjuene at ungdommene oppholdt seg i sentrum. Når politiet stopper noen i sentrum, tiltrekker det seg oppmerksomhet. Det har ført til medieoppslag og at ikke bare politiet, men hele samfunnet blir klar over de kriminelle ungdommene. NRK (11.04.2017) skriver at: *I enkelte bydeler i hovedstaden er gjeng - situasjonen verre enn på mange år. Ungdommer har pistoler og barn selger hasj.* Denne offentlige eksponeringen vil igjen føre til ytterligere stempeling av ungdommen.

Dette belyser blant annet viktigheten av å gjennomføre en grundig analyse av den informasjonen politiet samler inn, før de iverksetter tiltak. På spørsmål i intervjuene svarer politifolkene at det ikke ble foretatt noen analyser av ungdomsproblemet. I Gundhus (2009, s.

160) sin kvalitative studie kommer det frem at ordensavdelingen bestiller alt for få analyser og at grunnen til det er at de heller vil ha oppdrag med fart og spenning.

Tiltak

Forebyggende tiltak for å få bukt med ungdomskriminalitet er komplekst. Det er mye som kan spille inn og påvirke om det har en effekt for ungdommene eller ikke.

Intervjupersonene forteller om en rekke tiltak de har satt i gang for å forebygge uønsket atferd fra ungdomsgjenger i sitt politidistrikt. Noen av tiltakene har fungert, andre ikke. Noen tiltak ble aldri forsøkt gjennomført. Et ble planlagt, men ungdommene nektet å være med på det.

Jeg vil ta for meg noen av tiltakene intervjupersonene fortalte om og drøfte dem opp mot aktuell teori.

Bortvisningsvedtak

«Per» forteller at de hadde en målsetting om få satt i gang et bortvisningsvedtak. Det skulle gå ut på at innenfor et gitt tidsrom ville ungdommene fra ungdomsgjengen bli bortvist fra sentrumsområdet. Det har «Per» sett blitt brukt i andre politidistrikter, med varierende grad av suksess. Likevel er det et tiltak politiet kan bruke for å være i forkant.

Vi må ikke gå og vente på at de skal begå kriminalitet. Vi kan si at fordi sannsynligheten for at det skjer i løpet av dette tidsrommet er så stor, så får ikke dere være her. Det er ideen bak et sånt bortvisningsvedtak. (Per)

«Per» viser til to bestemmelser når han snakker om bortvisningsvedtak. Først snakker han om politilovens §13, 2. ledd. *Politiet kan ta hånd om barn som påtreffes under omstendigheter som klart innebærer en alvorlig risiko for barnas helse eller utvikling* (Politiloven, 1995, §13). Denne bestemmelsen gjelder for barn opp til 18 år og den har ingen tidsbegrensning jf. 2. ledd. Kravet om alvorlig risiko for barnets helse eller risiko er et strengt krav. Det er ikke nødvendigvis slik at ungdommer som driver dank på byen en lørdagsnatt dekker vilkåret om alvorlig risiko for barnets helse eller utvikling.

Det andre intervjupersonen forteller om, er å forby opphold i bestemte områder for å avverge lovbrudd jf. (Politiloven, 1995, §7). Det kan politiet gjøre opp til 72 timer jf. (TOSLO-2012-175717). Å avverge lovbrudd krever at faren for at ungdommene skal begå lovbrudd, må være konkret og nærliggende jf. (Rt. 2012 s. 1180). Det holder altså ikke at politiet har generelle kriminalitetsforebyggende siktemål. Dette er tiltak som ble foreslått av ordensavdelingen,

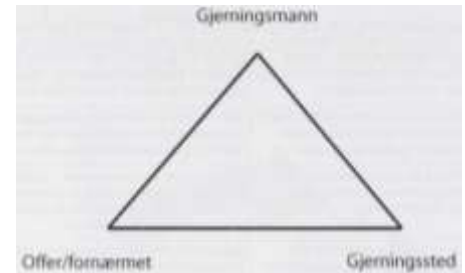
men som aldri ble iverksatt. Grunnen til det er at et sånt tiltak må komme fra ledelsen, og det gjorde det aldri, forteller «Per».

Bortvisningsvedtaket er en form for situasjonell forebygging. Et slikt vedtak ville fjernet arenaen for problemet. Clark & Eck 2003:9 sitert av Sætre (2007, s. 146) skriver om det kriminelle triangelet. Det består av gjerningsmann, offer/fornærmet og gjerningssted. Triangelet tar utgangspunkt i å demotivere gjerningsmannen ved å ta tak i ett eller flere av hjørnene i triangelet. Triangelet er brukt innenfor problemorientert politiarbeid og er en form for situasjonell forebygging.

Situasjonelle tiltak tar ikke tak i de bakenforliggende årsakene til at ungdommen begår kriminalitet. Denne typen forebygging tar kun sikte på å endre de fysiske omgivelsene der kriminaliteten skjer.

Tilley (2009) skriver at en utfordring med situasjonell forebygging er at problemet kan flytte seg til andre steder. «Per» forteller at det

skjedde da politiet prøvde ut dette tiltaket. Det fremstod som at nøkkelpersoner i gjengen ble inaktive, men i realiteten fortsatte de å begå kriminalitet, bare utenfor denne driftsenheten.

Bildet er hentet fra (Sætre 2007, s. 147)

Visitasjonsvedtak

Det andre vi forsøkte å få gjennom på var et sånt visitasjonsvedtak, for å visitere etter kniv. Det var på bakgrunn av litt HMS og det kom føringer fra nabobyen at en del av personene i den gjengen har både uttalt og vist evne til å begå kriminalitet mot politiet, både trusler, vold, forulemping osv. Og flere har sagt at de er villig til å knivstikke politiet for eksempel. Basert på sånne ytringer så ble det foreslått at man skulle ha et visiteringsvedtak. Det er heller ikke blitt igangsatt (Per).

I Politiloven (1995,  7a) kommer det frem at *politiet kan på offentlig sted visitere person når det er grunn til å undersøke om noen er i besittelse av eller oppbevarer våpen. Slik visitasjon kan bare foretas for å hindre straffbare handlinger som krenker noen liv, helse eller frihet.*

Eksempler på slike krenkelser kan være voldshandlinger, trusler eller ran. Intervjupersonen forteller at noen fra ungdomsgjengene hadde uttalt at de var villig til å knivstikke politiet. Det ville oppfylt kravet om straffbar handling som krenker noens liv eller helse.

Senere i bestemmelsen kommer det frem at slik visitasjon bare kan foretas i situasjoner eller på steder hvor slike straffbare handlinger erfaringsmessig finner sted eller hvor det er grunn til å anta at noen planlegger eller forbereder slike handlinger. Intervjupersonen forteller at

grunnen til at de ønsker visitasjonsvedtaket er på bakgrunn av litt HMS. Det er ikke tilstrekkelig. Det må være noe mer konkret å vise til for at vilkårene over skal være oppfylt.

Vi fikk flere oppdrag som innebar type gjengkriminalitetmodus, at flere gikk bort til en person og truet til seg penger eller slåsskamper eller trusler om vold (Per). Med dette kunne politiet si at slike straffbare handlinger erfaringsmessig finner sted. Dersom politiet hadde foretatt en analyse av omfanget på kriminaliteten fra ungdomsgjengen, kunne de hatt noe mer å vise til da de forsøkte å få visitasjonsvedtaket.

Det er politimesteren som treffer beslutningen om visitasjonsvedtak. Denne bestemmelsen tar sikte på situasjoner der politiet på forhånd kan planlegge gjennomføringen av visitasjonen. Etersom politiet har etterretning som tilsier at ungdomsgjengene er utstyrt med stikkvåpen, kunne et visitasjonsvedtak vært et tjenlig tiltak. Det ville gitt et klart budskap til ungdomsgjengene at det er uaktuelt å bære kniv på offentlig sted og dersom du gjør det får det konsekvenser. Visitasjonsvedtak ville også være en form for situasjonell kriminalitetsforebygging. Visitasjonsvedtak er et begrep «Per» bruker. Det blir ikke brukt i lovteksten.

Bekymringssamtalen.

Et av politiets viktigste forebyggende verktøy med ungdom som utøver risikoatferd og kriminalitet, er samtaleverktøyet bekymringssamtalen (Myhre 2015, s. 118).

Bekymringssamtalen er et verktøy for politiets samtaler med ungdom og deres foresatte. Samtalen går ut på å kartlegge ungdommens situasjon for å ansvarliggjøre og motivere ungdommen til å endre de faktorene som kan føre til kriminalitet (Ot.prp. nr. 106, 2002, s. 48). Bekymringssamtalen er en form for personorientert kriminalitetsforebygging.

Alle disse her har jo politiet vært i kontakt med i form av bekymringssamtaler for eksempel. Altså det er jo dannet relasjoner med disse her. For eksempel i forblindelse med mindre forhold da. Sånn at muligheten til å sette ett bein i bakken og tenke at, jeg må også ta noen valg i forhold til mitt liv da. Det klarer du selv om du er 16 og hvert fall når du er 19 (Pål).

Det kommer tydelig fram av intervjuene at bekymringssamtaler med ungdommene ikke har hatt den virkningen politiet ønsker. Å motivere en ungdom til å forandre seg er komplekst. De fleste mennesker ønsker å fremstå som konsekvente ovenfor seg selv og andre. For å få en

bedre forståelse for hvordan politiet kan bli bedre til å motivere andre, kan det være nyttig å sette seg inn i selvbestemmelsesteorien til Deci og Ryan (2004).

Selvbestemmelsesteorien er en teori om motivasjon, eller vilje til å gjøre noe. Teorien beskriver tre psykologiske behov alle har. De tre behovene er kompetanse (mestring), tilknytning (relasjon) og autonomi (initiativ). For å styrke noens vilje eller motivasjon til å gjøre noe, må disse behovene foreligge (Deci og Ryan 2004).

Dersom bekymrings samtalen knyttes opp mot selvbestemmelsesteorien, kan dette tiltaket bidra til en holdningsendring hos ungdommen. I tillegg må ungdommene følges tett opp i etterkant.

Drømmedag på politistasjonen

«Pål» forteller at noen kommer opp med ideen om en drømmedag på politistasjonen.

Ungdommene vil bli hentet og brakt til stasjonen. Der vil de få omvisning i den nye stasjonen med alt av utstyr, biler, våpen og bikkjer. De vil få møte juristen som har sakene deres og de får mulighet til å stille spørsmål. Det hele avsluttes med pizza på balkongen før de blir kjørt ned til byen igjen. Da dette blir foreslått for ungdommene er dette reaksjonen:

Ikke aktuelt en plass. Ikke interessant. Hva faen skal jeg opp på politistasjonen og gjøre. Hvorfor skal jeg snakke med han eller juristen, eller med deg for så vidt. Hvorfor det? (Pål).

En mulig opprettholdende faktor for utfordringene rundt ungdomskriminalitet er for lite muligheter til å arbeide mer kreativt og tett med relasjonsarbeid til ungdom over lengre tid (Kristiansand kommune 2018, s. 15).

Drømmedag på politistasjonen er et kreativt forebyggende tiltak. Tanken bak tiltaket var at politiet allerede brukte så mye tid og ressurser på ungdommene at de like godt kunne gjøre noe hyggelig for ungdommen. Dette kunne være med på å bygge en bedre relasjon og styrke tilliten mellom politiet og ungdomsgjengen. Politiet og ungdommene ville fått snakket sammen under rolige omstendigheter og de kunne løst eventuelle misforståelse eller misoppfatninger ungdommen hadde om politiet eller omvendt.

Tilliten til politiet er ulik i forskjellige deler av befolkningen og den er lavest blant ungdommer med minoritetsbakgrunn. (Lagestad 2017, s. 53). Det er viktig å rette særlig oppmerksomhet mot grupper av befolkningen som ikke har den nødvendige tillit til politiets

opptreden og arbeid. Dette gjelder særlig for grupper av unge med innvandrerbakgrunn (POD 2008, S. 43). Vi kan med dette si at ideen om et tillits- og relasjonsbyggende tiltak som drømmedag på politistasjonen er god.

Hva kan være grunnen til at ungdommene reagerte som de gjorde? Politiet ble overrasket da dette tiltaket ikke ble møtt med begeistring fra ungdommene. Men hvis vi prøver å se det fra deres ståsted, kan vi stille spørsmål som: Hvorfor skal vi plutselig være på lag med politiet? Hva er den skjulte agendaen her? Politiet har nok en baktanke med å ta oss opp på stasjonen.

Du kan ikke trekke de opp her og si at nå skal du ha drømmedag på politistasjonen (Pål). Det er av og til man lager seg forestillinger om hva andre vil like, som ikke stemmer med hva de faktisk vil ha. For å forhindre dette kan politiet for eksempel spørre ungdommen om hva de vil ha. Eventuelt luften ideen om drømmedag på politistasjonen og forsøke å motivere ungdommen til å bli med, før de planlegger hele opplegget.

Gjenopprettende prosess

En av de har jo hatt en ungdomsstraff allerede for trusler med kniv og den er gjennomført. Det er jo tett oppfølging. Politi, kriminalomsorg, konfliktråd, skole. Det er jo et stort opplegg. Man kan jo stille seg spørsmål om det har fungert i det hele tatt i og med at han... Eller vet du hva, man kan faktisk si at det har funka, fordi han var den eneste som tok et steg tilbake i ranssaken og ikke ble dømt. Han ble riktignok dømt i en annen sak, men han har riktignok vist i noen anledninger at han skjønner at han, altså han evner å bare gå tilbake, og bare rygge unna. Og det ut ifra hans forutsetninger, ekstremt imponert (Pål).

Ungdomsstraff og ungdomsoppfølging er nye straffereaksjoner innenfor gjenopprettende prosess for ungdommer mellom 15 og 18 år. Gjenopprettende prosess skal legge til rette for at partene og andre som er berørt av et lovbrudd eller en konflikt i fellesskap bestemmer hvordan virkningene skal håndteres. Reaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging består av gjennomføring av et ungdomsmøte, utarbeidelse av en individuelt tilpasset ungdomsplan og gjennomføringen av planen. Planen kan blant annet gå ut på at ungdommen skal overholde bestemmelser om innetid, oppholdssted, arbeid eller opplæring. Den kan også gå ut på at ungdommen yter en ikke økonomisk kompensasjon til den pårørte, ved for eksempel å vaske tagging (Konfliktrådsloven 2014).

Flere av ungdommene har tidligere blitt idømt ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. I den siste dommen, hvor flere av ungdommene ble dømt, fikk ingen av dem saken sin overført til ungdomsoppfølging i konfliktrådet. «Pål» forteller at han tror juristen angrer på det.

Spørsmålet om hvorfor vi straffer har ulike svar. På den ene side straffer vi for å gjengjelde den krenkelsen som er påført gjennom lovbruddet, på den andre siden straffer vi for å forebygge fremtidige lovbrudd. Tanken med gjenopprettende prosess er at offerets behov blir ivarettatt, samtidig som det skal virke ansvarliggjørende for gjerningspersonen ved at partene møtes ansikt til ansikt. Dette kan forebygge fremtidig kriminalitet i større grad enn tradisjonell fengselsstraff (Myhre 2014, s. 140-146).

Det er ikke ønskelig å sette ungdommene fra ungdomsgjengene i fengsel. I alderen 15 til 18 år er man veldig utsatt for uheldig påvirkning. Det å da bli satt inn på en «forbryterskole», som fengselet ofte er omtalt som vil ikke være heldig for ungdommen eller samfunnet. Mange av dem som blir straffet begår nye lovbrudd. Det er størst tilbakefall blant menn i aldersgruppen 15-17 år. Nærmere 64% av de siktede i 2010 ble registrert med tilbakefall i årene 2011-2015 (Stene & Fossanger, 2017). Erfaringer både i Norge og fra andre land viser at bruk av gjenopprettende prosess i straffeprosessen gir lavere tilbakefall (Meld.st.12, 2014-2015). Vi kan med dette si at gjenopprettende prosess kan være et bedre alternativ for ungdommene.

«Per» trekker fram at det er en stor fordel om politiet rekker å ta tak i ungdommen før han har fylt 18 år. Det gjør at de har helt andre muligheter blant annet innenfor straffesporet med ungdomsoppfølging og ungdomsstraff. Det beste er dersom politiet kommer i kontakt med ungdommen før han blir registrert med straffbare handlinger. Da kan politiet bruke dette som en gulrot i for eksempel en bekymringssamtale.

Ungdomsoppfølging er et tiltak som forutsetter at ungdommen blir siktet for å ha gjort noe straffbart. Det kan besluttes av en jurist, uten at saken har vært i retten. Dette krever ikke samme grad av sannsynlighetsovervekt som det gjør om du skal bli dømt i retten. En utfordring med det er at flere ungdommer kan bli dratt inn i det strafferettslige systemet. Dette blir kalt nett-widening og kan føre til stigmatisering av ungdommen (Johnstone 2011, s. 27).

Samarbeid

Intervjupersonene forteller at samarbeidet mellom forebyggende- og ordensavdelingen gikk glimrende. Den ene politimannen forteller at når forebyggende avdeling la dette frem for ordensavdelingen, var det som å hive twist til unger. De var på ballen med en gang. Dette er

noe de har jobbet lenge med på stasjonen. Liv Finstad (2000, s. 99) skriver om hvordan forebyggende politiarbeid ikke blir sett på som ordentlig politiarbeid og at de som jobber forebyggende blir kalt sosialpoliti og vaffelpoliti. Forebygging er en av politiets primæroppgaver og det fremkommer av politilovens §2 at politiet skal forebygge.

Problemene rundt ungdomsgjengene er sammensatt og det er vanskelig for politiet og løse disse alene. Det er derfor viktig med et tett samarbeid med andre etater. I Trendrapporten fra Kristiansand kommune kommer det frem at forebyggende avdeling fra politiet ukentlig arrangerer et «torsdagsmøte hvor de tar opp hovedtrender og hovedutfordringer i kommunen med barn under 18år. Dette møtet arrangerer politiet sammen med Agder Friomsorg, Konfliktrådet, Grunnskolenes pedagogiske støttetjeneste, Ungdomstjenesten og Barneverntjenesten/ Kriminalitetsforebyggende team (Kristiansand kommune, 2018, s. 2). Slike møter kan være viktige for å få delt informasjon og erfaring på området. Det vil også hjelpe slik at alle får en felles forståelse for utfordringene og partene i møtet får se situasjonen gjennom andres perspektiv. Det kan ha en funksjon ved å hindre at partene har forutinntatte holdninger om hverandre.

Begge intervjupersonene forteller at det er samarbeidet internt i politiet som har vært det viktigste, men at de også har samarbeidet med andre etater. Intervjupersonene forteller at de har sendt bekymringsmeldinger til barnevernet om hvordan ungdommene blir fulgt opp i barnevernets institusjoner. «Pål» siterer en av de som jobbet ved en institusjon: *Det er ikke vanskelig å jobbe på denne institusjonen her vett du, fordi han er jo så mye vekk.* Slike holdninger er ikke ønskelig fra de som har ansvaret og omsorgen for barnet som bor på institusjonen. Begge intervjupersonene er frustrert over holdningene og måten de ansatte ved institusjonene arbeider. «Pål» mener at institusjonene gjør en kjempfeil ved å ikke sette noen rammer for ungdommen. *Jeg mener at institusjonen er faen meg skyld i hele greia her (Pål).*

Den holdningen som kommer frem her fra både «Pål» og andre ved stasjonen, skal jeg bare kort kommentere siden jeg har valgt å ikke gå inn på dette med tverrfaglig samarbeid. Det er tydelig at her er det ulike perspektiv og det er slett ikke sikkert at politiet har all informasjon. De kan også ha misforstått eller feiltolket signaler fra ansatte ved institusjonene. Vi må være klar over at noen i politiet kan være farget av visse holdninger som igjen kan prege deres forebyggende arbeid. Jeg vet at det jevnlig er tverrfaglige møter med blant andre kommune og barnevern, men det har jeg ikke tenkt å gå inn på her. Det hører hjemme i en utvidet forskningsoppgave.

Avslutning / konklusjon

Problemstillingen min var hvordan politiet kan forebygge uønsket adferd fra ungdomsgjenger. Det var ikke et mål å konkludere med hvilke tiltak som bør benyttes i et distrikt som sliter med denne problematikken, men å drøfte de tiltakene som intervjupersonene viser til og vurdere disse opp mot teori på feltet.

Noen av tiltakene som bortvisnings- og visitasjonsvedtak ble planlagt, men aldri gjennomført. Det skyldes i hovedsak at planleggingen var for dårlig eller at ledelsen ikke hadde vært villig til å satse på dette tiltaket. Andre tiltak som bekymringssamtalen, ble prøvd ut uten at de ga den virkningen som var tenkt. Det tiltaket intervjupersonene trekker fram som de har sett en positiv effekt av, er gjenopprettende prosess.

Før intervjuene så jeg ikke for meg at intervjupersonene ville legge så mye vekt på interne tiltak, som samarbeid mellom avdelingene og kartlegging av problemet. Det er likevel tydelig at kunnskapsbasert politiarbeid har vært en suksessfaktor. Ved at politiet jobber systematisk, bruker tid og ressurser i en kartleggingsfase, kan det iverksettes tiltak basert på informasjonen som er hentet inn og gitt videre til de som skal sette i gang tiltakene. Det interne samarbeidet mellom avdelingene i politiet var helt nødvendig for å få tiltakene til å fungere.

Politiet møter flere utfordringer i det forebyggende arbeidet mot ungdomsgjengene. Politiet må blant annet være bevisst og oppmerksomme på at stempling og stigmatisering av ungdommene kan oppstå dersom de utsettes for svært hyppig kontroll og oppfølging fra politiet.

For å gå i gang med en grundigere forskning på hva som må til for å løse utfordringene med uønsket adferd fra ungdomsgjenger, er det nødvendig å trekke inn flere etater. De to jeg har intervjuet, er tydelige på at dette ikke er noe politiet kan løse alene, her kreves det tverretattlig samarbeid.

Når en arbeider med ungdom, bør en sette seg langsiktige mål for å hindre at den enkelte får en kriminell løpebane. På stasjonen der intervjupersonene jobber, er problematikken med uønsket atferd blant ungdom redusert. Politifolkene mente at ungdommene mest sannsynlig nå heller opererer i andre områder. Problemet med uønsket atferd fra ungdomsgjenger er dermed ikke løst, men det er satt i gang et prosjekt med systematisk og målrettet arbeid for å finne en løsning på problemet.

Litteraturliste

- Asbjørn Johannessen, Per A. Tufte og Line Christoffersen (2015). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Abstrakt forlag AS.
- Bjerknes, Ole, & Fahsing Ivar, A. (2018). *Etterforskning, prinsipper, metoder og praksis*. Fagbokforlaget.
- Finstad, Liv (2000). *Politiblikket*. Pax Forlag A/S
- Giertsen, H. (1994). Forebygging av kriminalitet: Altfor bredt og altfor smalt. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskap
- Gundhus, H, I (2009). *For sikkerhets skyld*. Fagbokforlaget
- Hauge, R. (2001). *Kriminalitetens årsaker. Utsnitt fra kriminologiens historie*. Oslo Universitetsforlaget
- Johnstone, G (2011). *Restorative Justice*. Routledge
- Konfliktrådsloven (2014). Lov om konfliktrådsbehandling (konfliktrådsloven). Lov av 20 juni 2014 nr. 43. Hentet fra: <https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/2014-06-20-49?searchResultContext=1139>
- Lagestad, Pål. (Red.). (2017). *Kommunikasjon og konflikthåndtering, publikumsrettet arbeid i et politifaglig perspektiv*. Gyldendal Norsk Forlag AS
- Larsen, Stein (2018, 25. januar). *Ferske krim-tall: Det begås færre lovbrudd på Agder*. Agderposten, Hentet 22.03.18 fra: <http://www.agderposten.no/nyheter/ferske-krim-tall-det-begas-ferre-lovbrudd-pa-agder-1.2233665>
- Magnus, A., Alayoubi, M., Hjorthen, I. R., Kvien, V & Svendsen, C. (2017, 11. mars). *Gjenger i Oslo: Ungdom har pistoler og barn selger hasj*. NRK. Hentet 21.03.18 fra: https://www.nrk.no/norge/xl/gjenger-i-oslo_-ungdom-har-pistoler-og-barn-selger-hasj-1.13412236#authors--expand

Myhre, Elisabeth Lie (2015). *I Forkant, Kriminalitetsforebyggende politiarbeid*. Gyldendal
Norsk Forlag AS

NOU 2009:12. (2009). *Et ansvarlig politi. åpenhet, kontroll og læring*. Hentet 17.03.18 fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/b23f9c491cea42f1b99f46aae899377e/no/pdfs/nou200920090012000dddpdfs.pdf>

Olsvik, Egil, H. (2014). *Vitenskapsteori for politiet*. Gyldendal Akademiske

Politoloven (1995). Lov om politi (politoloven), Lov av 04 august 1995 nr. 53. Hentet fra:

<https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/1995-08-04-53?searchResultContext=1137>

Prop. 61 LS (2014–2015). Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i politiloven mv. (trygghet i hverdagen – nærpolitireformen)

Rt. 2012 s. 1180

Stene, R. J. & Fossanger, S. F. (2017). *Etterforskede lovbrudd, 2015*. Nedlastet 12.03.18 fra:

<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/lovbrudde/aar/2017-03-06>

St.meld. nr. 12 (2014-2015). *Utviklingsplan for kapasitet i kriminalomsorgen*. Hentet

11.03.18 fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-12-2014-2015/id2356059/sec7>

Sætre, M. (2007). *Analyser av kriminalitet*. Kristiansand: Cappelen Damm AS

Tilley, N. (2009). *Crime prevention*. Willan Publishing.

Tilley, N. (2012). *Modern approaches to policing: community, problem-oriented and intelligence-led*. I T. Newburn (Red.), *Handbook of policing*. London: Taylor and Francis.

TOSLO-2012-175717, Oslo tingrett. Dom 2012.11.20

Selvvalgt pensum:

Dalland, Olav (2010). *Metode og oppgaveskriving for studenter*. Gyldendal Norsk Forlag AS.

Side 130-180.

Deci, Edward, L and Ryan, Richard, M. (2004). *Handbook of Self-Determination Research*.

University of Rochester press. Side 3-37.

Finstad, L. & Høigård, C. (Red.). (2006). *Kriminologi*. Pax Forlag A/S. Side 275-334.

Kristiansand kommune (2018). *Ungdom og Kriminalitet Kristiansand, Trendrapport 2017*.

Hentet 07.03.18 fra:

<https://www.kristiansand.kommune.no/globalassets/aktuelt/2018/trendrapport-2017.pdf> Side 2-15

Ot.prp. nr. 106 (2001-2002). *om lov om endringer i straffeprosessloven og politiloven m.m.*

(lovtiltak mot barne- og ungdomskriminalitet). Hentet 17.03.18 fra:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/otprp-nr-106-2001-2002-/id169823/> Side 1-77.

Politidirektoratet (2008). *Politiet mot 2020, bemannings og kompetansebehov i politiet*.

Hentet 07.03.18 fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/JD/Vedlegg/Rapporter/politiet_mot_2020.pdf Side 6-67.

Politidirektoratet (2014). *Etterretningsdoktrine for politiet*. Hentet 17.03.18 fra:

<https://www.politiet.no/globalassets/05-om-oss/03-strategier-og-planer/etterretningsdoktrine.pdf>. Side 11-66.

Politidirektoratet (2014). *Innføring i problemorientert politiarbeid*. Hentet 17.03.2018 fra:

https://www.politilederen.no/dokumenter/Avtaleverket/Innforing_i_POP.pdf. Side 6-24.

Intervjuguide

«Rettigheter og plikter»

- Ikke plikt til å forklare deg.
- Rett til å nekte å svare på enkelte spørsmål
- Du kan trekke «forklaringen» din når du vil frem til oppgaven er levert.
- Jeg har taushetsplikt
- Det er kun jeg som skal høre på lydfilen og det er jeg som skal transkribere intervjuet.
- Lydfilen vil bli slettet og kommer ikke til å bli lagt ved oppgaven.
- Tatt opp på lyd.
- **Viktig!** Du vil bli anonymisert til en som jobber i politiet. Det er derfor viktig at du ikke sier noe som gjør at andre kan gjenkjenne deg.
- Noe som er uklart? Noe du lurer på?

Innledning

Min problemstilling er: Hvordan kan politiet forebygge uønsket atferd fra ungdomsgjenger?

- Har dere problemer med uønsket atferd fra ungdomsgjenger?
- Fortell meg litt om problemet?
- Har du jobbet mye med dette?
 - o Hva har dine arbeidsoppgaver vært?
 - o Er den uønskede atferden i begrensede områder?
 - o Er det fellestrekk ved bakgrunnen til ungdommene?

Hoveddel

Tiltak

- Hvilke tiltak har dere satt i gang?
 - Kartlegging
 - Analyse
 - Tiltak
 - Hyppig kontroll
 - Straff?

- Evaluering
 - Har de fungert?
 - Erfaringer ved disse?
- Hvilke tiltak mener du burde vært gjort?
 - Hvordan kan man få til disse tiltakene?
 - Hva er det som hindrer at disse tiltakene blir gjort

Samarbeid

- Fortell litt om samarbeidet dere har hatt med andre etater og hvordan erfaringene rundt det har vært.
 - Barnevernet
 - Skolen
 - Forebyggende enhet i kommunen
 - Kriminalomsorgen
 - Restority of justice/ gjenopprettende prosess

Tillit

- Kan det å styrke tilliten til politiet hos ungdommer med «minoritetsbakgrunn» være ett tiltak som kan bedre situasjonen her?
- EMA prosjekt
 - Hva er erfaringene med det?
 - Har det fungert?
 - Er det noe dere fortsatt driver med?
 - Vil du anbefale dette til andre distrikter, som ikke nødvendigvis sliter med det samme problemet, men som et forebyggende tiltak?

Avslutning

- Er det noe jeg burde spørre deg om, eller er det noe du mener er viktig som jeg ikke har spurt om?

- Oppsummering – gå gjennom punktene i disposisjonen, se at begge sitter med en felle forståelse.
- Hva var din motivasjon til å stille opp til dette intervjuet?
- Hva var dine forventninger til intervjuet?

Etter intervjuet

- Svar på spørsmål på side 162 – 163 Dalland 2010
- Skriv ned helhetsinntrykket av intervjuet